

Nevengeul bij de Hurnse Kil

Roberto Stelstra

Onderzoeksvraag

Wat zijn de effecten van de recent aangelegde nevengeul in de Bommelerwaard?

Gebiedsbeschrijving

Hurwenen is een klein dorpje van nog geen 900 inwoners, gelegen in de Bommelerwaard, Gelderland. Het dorp is direct gelegen aan de rivier de Waal. In 1639 is door menselijk ingrijpen een meander van de rivier afgesneden. Hierdoor is de plas 'De Hurnse Kil' ontstaan. Dit is uiteindelijk een natuurgebied van 440 m² onder toezicht van Staatsbosbeheer geworden, en is een foerageergebied voor vele trekvogels. Naast de natuur is er ook landbouw¹

In 2002 is toestemming gegeven voor het project dat de natuur in de Kil moet verbeteren. In figuur een zijn de plannen weergegeven. In 2013 zijn de werkzaamheden begonnen en in december 2015 is het aanleggen van de nevengeul voltooid.

Figuur 1: Nieuwe inrichting Hurnse Kil²

Resultaten

Het project van de uiterwaard van Hurwenen valt onder zowel het Europese programma 'Natura 2000' als het Nederlandse 'Kader Richtlijn Water'. Het is dan ook voor een groot deel gefinancierd met Europese fondsen. Het project werd eerst uitgevoerd door 'Dienst Landelijk Gebied', maar werd later overgenomen door Staatsbosbeheer.

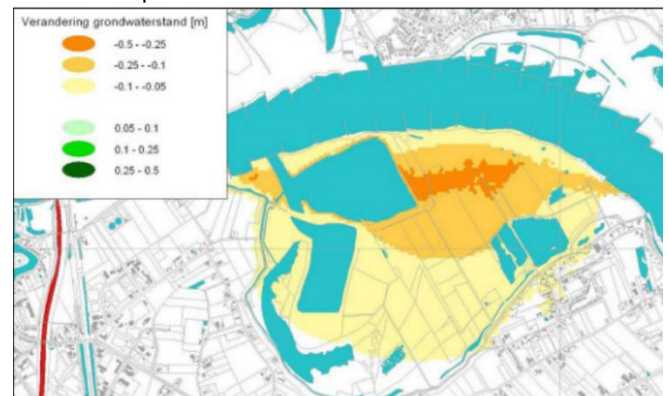

Figuur 2: Luchtfoto nevengeul Hurwenen (Vóór opening)³

Het doel van dit project is om de diversiteit van de natuur in de uiterwaarden te verbeteren. De structuur

van de oevers van de Waal is door de kanalisering van de afgelopen eeuw redelijk eenzijdig, waardoor zich geen diverse flora en fauna kan ontwikkelen. Bij de aanleg van de nevengeul is zorgvuldig gekeken naar de opbouw van de oevers en de diepte van de geul. De oever aan de binnenbocht van de geul is steiler dan aan de buitenbocht. Het water in de buitenbocht is over een groot oppervlakte ook maar 50 cm diep. Dit maakt mogelijk dat fijne slipdeeltjes neerslaan en het habitat 'slikke oever' creëren. In dit type habitat kunnen vele pionierssoorten opkomen.

De variatie tussen de snelstromende delen van de geul komen ook de visstand ten goede. De plantrijke ondiepe zones zijn bij uitstrek geschikt voor bedreigde soorten als de bittervoorn. Het diepe doorstromende deel van de geul heeft een stroomsnelheid die gelijk of net iets hoger is als de hoofdriever, een aan de ingang is een vistrap geplaatst. Dit zou met name de zalmpopulatie moeten helpen.

Figuur 3: Effect op grondwaterstand Hurnse Kil⁴

De nevengeul heeft ook effect op de grondwaterspiegel. In droge zomers heeft de rivier een drainerend effect. De nieuwe nevengeul zal dit versterken. Hierdoor kan de grondwaterstand met 10 tot 25 cm zakken. Hierdoor kunnen moeraslanden tijdelijk droogvallen, waardoor nieuwe planten de kans krijgen te ontkiemen. In figuur 3 is te zien hoeveel cm de grondwaterspiegel zal zakken.⁴

Conclusie

De herinrichting van de Hurnse Kil en de daarbij horende nevengeul zijn vooral gericht op het ontwikkelen van de natuur in de uiterwaarden en inheemse soorten te beschermen en de kans geven te herintreden. Door het creëren van een dynamischere oever en stroomgebied, zal de flora en fauna in en om de rivier diverser worden.

Daarnaast heeft de nevengeul ook een effect op de grondwaterstand in de directe omgeving. Die zal iets zakken.

Referenties

^[1] Wikipedia.com, Hurwenen/ Hurnse Kil, geraadpleegd op 23 januari 2015

^[2] <http://www.zodenaandedijk.com/KilvanHurwenen/KvH-info.html>
Nieuwsbrief DLG, februari 2015,

^[3]Nieuwsbrief Dienst Landelijk Gebied

http://demegroup.com/sites/default/files/hu_nieuwsbrief_februari_2015.pdf

^[4] Passende beoordeling Huwenense uiterwaard, DLG, 8 juli 2011

<http://www.zodenaandedijk.com/KilvanHurwenen/pdf/passende%20beoordelingen%20Quickscan%20tbv%20Aannemingsmaatschappij%20de%20Vries%20&%20van%20de%20Wiel.pdf>